

„Edinost“

Iz tega enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4 uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 -
za četrt leta 6 -
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbo brez priložene naročnine se uprava ne odzira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); v Trstu pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepravilni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, li. nadrž.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Italija pa Rusija.

I.

Slovenci so prisiljeni, da se mnogo bavijo z italijanskimi sodeželani v Primorju, naj si bodo že to Italijani po krvi, ali le takó zvali Italijani. Isto nevhvaležno delo prizadevajo Italijani tudi Hrvatoma in Srboma, kolikor so ob jadranskih bregovih v dotiki z njimi.

Italijani menijo, da pogoltnjejo te Slovane, in radi tega so s temi v večnih prepirih. Te borbe postajajo od leta do leta hujše in se vedejo od italijanske strani že do krutih bojov! In irredenta v Avstriji in v takó zvanem kraljestvu čaka le na moment, da Italija poleg južnih Tirolov porabi tudi slovanske dežele ob Adriji.

Ne bo torej odveč, ako se Jugoslovani seznanijo ne le s tem, kar jim je znano od strani nemške irredente in bližnje italijanske, temveč tudi s tem, kakó v Rusiji mislijo o Italijanih in Zjedinjeni Italiji. Italijanski megalomaniji treba podati zrcalo tudi s seve, da se dobro ogleda v njem.

Tista »avita coltura« se toliko povdarja na Primorskem, da jej bo le na dobiček, če pogleda na označenje, katero jej dajejo, ne Slovenci, temveč njih severni bratje. Te poslednje utegne »avita coltura« nekoliko bolj uvaževati, nego pa glas uboge jugozapadne slovanske raje, katere ne pritisaka turški jarem, pač pa stoletni plod ponosne »avite colture«.

V Rusiji jako opazujejo političsko delo vseh držav, katere bi mogle koristiti ali škoditi Rusiji sami ali pa drugim slovanskim državam in slovanskim narodom v obče. Dobro, nepristranske poročevalce imajo tudi v Italiji.

Jeden iz znamenitih ruskih političnih pisateljev in publicistov je K. Skalkovskij. Ta je bil 25 let v uredništvu za zunanje stvari pri znamenitih »St. Peterburških Vedomostih« in pri »Novem Vremeni«; potem je bil na licu mesta zadnjih vojen na Balkanu jako delaven dopisnik; on je prepotoval razun Avstralije vse dele sveta, se seznanil tudi na poti in v velikih mestih z visokimi politiki in diplomati ter je v Rusiji mnogo občeval z učenjaki, ki učé in pišejo o mednarodnem pravu.

Takó je mogel mnogo napisati in tudi

po raznih knjigah zbrati mnogovrstnega političnega gradiva.

Jedno posebno važnih del K. Skalkovskega je debela knjiga: »Zunanja politika Rusije in položenje drugih držav«. To delo se je toliko prikupilo, da je po 3 letih prvega izdanja letos pomnoženo izšlo v drugem izdanju. Knjiga je razdeljena na zaglavja o posameznih državah in ima velik vvod o ruski diplomaciji in pa najprej skupno zaglavje o balkanskih državah.

Mirno, nepristransko presoja Skalkovski politična in diplomatska dela katere si bodi države in najstroži je nasproti — ruski diplomaciji.

Jaz se za sedaj omejam na podatke iz zaglavja o Italiji, obetam pa, da napišem nekoliko tudi iz zaglavja o Rimskem prestolu, ker je oboje jednako važno za Jugoslovane in še za — koga drugega.

Dostavim naj le še to, da knjigo Skalkovskega so jako pohvalno omenili tudi v avstrijskih novinah, na prvem mestu slovanskih. Še celó »Neue Freie Presse« je prinesla povoljno kritiko o njej, najbrže pa da njen poročevalec ni hotel omeniti, da je avtor odločno antisemitskega mišljenja.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 19. julija 1901.

Hrvatje in Srbi. V nesrečnem razmerju med tema obema jugoslovanskima plemenoma je največja nesreča ta, da se od obeh strani z nekako mrzlično brižnostjo išče le to, kar ju ločuje! In vendar vse to, kar navidezno ločuje Hrvatje in Srbe, kar izginja pred onem, kar imata obe plemeni skupnega. Vedno in vedno moramo čuti le besede razdvajanja, besede razdražene občutljivosti; tem blagojedejše je rodoljubu, ako čuje besedo o vezeh, ki nas spajajo v jedno rodbino. Tako besedo čitamo v »Obzoru« — posneto po »Hrv. Braniku«. Ta list pozivlja Hrvatje in Srbe v Mitrovici, naj se zjedinejo in zložijo, naj opuste dosedanje nasprotnost, naj pozabijo na medsebojna žaljenja ter naj mrzňo zamenijo z ljubeznijo.

Potem se povdarja, kako sti obe plemeni ločeni od istih neprijateljev: Nemcev in Madjarov. Članek pravi dalje: »Ali naj nas cirilica razdvaja? Vprašajte narode, vprašajte Ruse, in ako vam porečejo, da je praktičnejša, potem jo vsprejmemo tudi mi. Ali naj

nas ločuje zastava? Saj vas uče vaši učenjaki, da to ni emblem srbski, da vam je zastava drugačna, lepša in častnejša! — V jednom jeziku slavimo Boga, z istimi besedami kolnemo zlo; isto polje nas hrani, isti zakon nas brani, isto solnce nas greje, isti veter nas brije. Saj smo tu vsi vzklili in dorasli, tu objemamo svoje, tu bomo počivali v blaženem grobu. In tudi če hočemo — a drugi, pri Bogu, ne bi se razdvajali — ne moremo se razdvojiti, in ako je razpor, je ta razpor le kljubovalnost, zavist — krivda, ki vpije do neba«.

Uredništvo »Hrv. Branika« pridodaje: »Ta članek smo dobili od prijatelja izven uredništva. Mi ga ponatiskujemo, da si se ne nadejamo odziva. Ali res skrajni čas bi bil, da se zložijo vsi bolji sinovi domovine, ker je nevarnost velika. Mi nočemo motiti sloge, a odgovornost pred Bogom in narodom pade na one, ki slušajo samo svoje strasti in ne narodnega klica.

Madjar o moráli Madjarov. Madjarski list »Magyar Szó« piše z ozirom na razne škandalne afere, ki neprestano silijo na dan na Madjarskem: »Že več dni se je našemu javnemu menenju baviti z afarami, ki ne le da žalijo ukus izobraženega človeka, ampak dokazujejo tudi, kako je naša javna morála pala. Dan na dan prihajajo vesti o raznih listih, ki ne bi smele nikdar na dan. Sramujemo se radi tega, ali zdi se, da smo se ubili tudi v sramovanju. Že smo se priučili na prijave v javnem življenju, ki žalijo naš ukus. Kakor da se občinstvo niti ne zgraža več na teh pojavih. A kaj so ti nasproti naši globoki moralni gnilobi?! Povsodi se opaža nevarnost moralnega padanja. Pozemeljska dobra se precenjujejo, ta želja po udobnosti, a prezirajo se vse idealne težnje...!«

(Kako nam je?! Ali ni morda madjarski list hotel pisati kritiko o moralnih odnosih v nekem gotovem, lepem, imenitnem mestu ob sinji Adriji? Ali nimamo tudi v Trstu — in zlasti zadnje čase — posebno v tistih krogih, ki delajo javno menenje, toliko škandalov! Toliko pojavov gnilobe baš v tistih krogih, ki bi morali dajati izglede morále, da se je prebivalstvo že tako priučilo vsemu temu, da skoro ne bo več vedelo razlikovati, kaj je škandal, in da bo mogel vsakdo s povzdignenim čelom stopicati po širokih ulicah javnosti, čeprav bi moral hoditi le po stranskih ulicah in še tam z rudečico srama v licih!! Op. ured.)

ni nikoli doma, in ako vprašate njegovo soprogo, kam je šel, pokaže vam s prstom na črno morje, ki meče peneče se valove ob divje skalovje. Ker je pogledal nekoč pregloboko v čašo, ostal je tamkaj na širokem morju, oče in njegov starejši sin. Ona ima še štiri sinove, štiri odrasle, štiri krepke blondine. Kmalu pride vrsta na nje, tudi njih doleti ista usoda.

Stanoval sem v letovišču v bližini Pont l'Abée-a; tamkaj sem samotaril s svojim slugo, z nekim pomorščakom in neko bretagnsko družino, ki je med mojo odsotnostjo oskrbovala moje imetje. Štela je tri osebe, dve sestrí s soprogom starejše sestre, ki je služil pri meni za vrtnarja.

Zadnje leto okoli božiča je soproga mojega vrtnarja povila sinčka.

Vrtnar je prišel k meni, prošé me, naj bi kumoval njegovemu novorojenčku. Nisem mu mogel odreči, in izposodil si je pri meni deset frankov, češ, da bo rabil za krstne obrede.

Krst je bil določen na drugega prosinca. Že ves teden je bila vsa pokrajina pokrita s snegom, z neizmernim svitlim in trdim pokrivalom. Morje je bilo črno, penilo se, kri-

Ekspanzivnost italijanske politike. Dokler je bila Italija razkosana na neštevilno držav in državice in dokler so nje najlepše in najbogatejše dežele zdihovale pod tujim jarmom, se je lahko upoštevalo njih težnje po združenju, ali sedaj, ko so skoraj vsi do zadnjega združeni pod jednim žezlom, niso italijanski poželjivi pogledi po tujih deželah čisto nič opravičljivi. Italija ima sicer poželjenje po mnogih deželah na vseh straneh okoli sebe, najočitnejše in najbolj brez strahu pa nastopa proti Avstriji in proti Turčiji. V Avstriji ji stoji na srečo »Provincia Giulia«, katere prebivalci imajo celó državljansko pravo v Italiji, od Turčije pa bi si rada odrezala Albanijo.

Da-si je v Albaniji le kakih 100.000 poitalijančenih Albancev, pravih Italijanov pa komaj 2000, reklamira Italija vendar že za-se to deželo, posebno pa s pretvezo, da tudi Albanci spadajo med romanska plemena, medtem ko so pa Albanci v resnici ravno tako malo Latincei kakor Japonci, kar tudi Albanci sami izrečno priznavajo. Značilno je, da stavi Italija stroške za albanske italijanske šole (med katerimi se imenujejo nekatere celo kraljeve italijanske šole) v proračun naučnega ministerstva, mesto v proračun ministerstva za vnanje stvari, kakor da bi bila Albanija že res pod Italijo.

Albanci poznajo italijanske aspiracije in so odločno nasproti istim. Oni si pač žele izpod Turčije, ali ne v to, da bi prišli potem pod Italijo, ampak, ker si hočejo priboriti samostojnost.

Nemiri na Španjskem. Iz Saragose brižljivojavljajo, da so demonstranti včeraj s kamenjem napadli več samostanov in jezuitski kolegij in da so zažgali tudi vrata jednega samostana. Liberalci dolže seveda klerikalce in jim nakladajo odgovornost za te izgrede. Ustrelilo se je kakih 200 krat. Vsega skupaj je 45 oseb ranjenih, med temi 12 težko ranjenih. Duhovniške oblasti so opustile procesije.

Tržaške vesti.

Mestni svet tržaški je imel sinoči svojo XVIII. javno sejo. Odpoved obč. svet. dr. Marcusa so z največjo ravnodušnostjo vzeli na znanje; nihče se ni oglasil, da bi ga prosil, naj še ostane. Mestni svet je odobril predloge eksekutive glede nakupa prostora za zidanje šole na na »novi Reni«. Po daljši razpravi

vilo svojo površino ter metalo svoje bučeče valove po obrežju, kakor bi hotelo poplaviti vso pokrajino, ki je bila mrtva, tiha, mirna, žalostna...

Ob deveti uri zjutraj je prišel k meni oče Kerandec s svojo taščo, korpuletno Keramagan in babico ter prinesel novorojenčka, zavitega v debelo plahto.

Šli smo v cerkev. Bil je mraz, da bi kamenje počilo od mrazu. Mislim sem na črvička malega, katerega je nosila babica pred menoj. Ako še-le rojeno otroče prestane to dolgo pot, tedaj, tedaj mora biti bretagnski rod železen.

Prišli smo k cerkvi, a vrata so bila zaprta, kajti pastir se je zakasnil.

Babica je sela na prag in začela slačiti otroka. Mislim sem, da je otroče zmohlo med potjo potjo plenice; a kmalu sem sprevidel, da drži ročno bitje nago, popolnoma nago, na mrzlem zraku. Jezen radi take predznosti sem začel kregati:

»Kaj ste znoreli, saj je ugonobite!«

Babica je odgovorila malomarno:

»Milostljivi gospod, svojega Boga moramo pričakovati brez lišpa, popolnoma nagi.«

PODLISTEK.

Krst.

Episal Guy de Maupassant. — Prevel Radi.

Gospod doktor, prosim čašico konjaka! Takoj!

Stari pomorski zdravnik je privzdignil malo čašo ter jo napolnil do roba z svitlorumenom tekočino.

Počasi je vzdignil napolnjeno čašo, držal jo proti luči, poduhal in pokusil vsebino, držal nekoliko kapljice na jeziku, zmohil si z njimi usta, rekši:

Ah, kako krasen strup! Zapeljivi ubijalec in morilec! Okusni provzročevatelj nesreč in nadlog!

Gospoda moja, vi ga ne poznate še popolnoma. Čitali ste najbrže čudno Zolovo knjigo »Assommoir«, a niste videli še na lastne oči kakor jaz, da alkohol ugonoblja cele zamorske panoge, male kraljevine črnih divjakov, ako so ga angleški pomorščaki priveli v karakteristično rudečih čolnih.

J'z sam sem doživel, doživel sem pred leti čudno in prečudno alkoholično dogodbo in sicer ne daleč od tukaj, v Bretagni, v samotni vasi v okolici Pont l'Abée-a.

so dovolili 18.500 kron za povečanje mrtvašnice v mestni bolnišnici. Pomorskemu zdravilišču se je dovolila podpora 3000 kron. Svet. Dollenz je priporočal napravo javnega kopališča v Barkovljah. Rešili so še nekatere manj važne točke, na kar je župan sejo zaključil — radi nesklepčnosti.

V lastnem zrealu! V neki polemiki s tukajšnjim »socijalističnim« glasilom pravi »L'Indipendente«:

»Ako se govori, da je možem, katerim je poverjena usoda tega mesta, čisto nedostajalo poguma v to, da bi odkrito in odločno vztrajali pri svojih nazorih — radi česar so nastajale intrige in čenčarije — moramo priznati, da premise in zaključki odgovarjajo resnici in so razložene z absolutno jasnostjo.«

»Da, resnično dejstvo je in prežalostno, nekako prokletstvo našega mesta, da so javni možje tolikokrat zapravljali najboljše sile svoje inteligence, svoje individualne sposobnosti, svoje iniciative, le zato, ker jim je nedostajalo iskrenosti; kateri nedostatek jim ni dovoljeval, da bi pokazali svojo sodbo, svojo dušo, svojo misel; od tudi je prihajala cela vrsta menenj, ločenih na dvoje, ki so, naravno, tekom let dajala močno občutiti neko tesnost zбоk tega, ker niso odgovarjala skupnosti bitstva. Od tudi neko trajno zlo, mrzlično stanje, obžalovanje na tem ali onem, ne da bi imeli toliko poguma, da bi govorili odkrito; in sicer so bile vzrok temu uplivi lastnih prejšnjih odnošajev; in od tudi, kakor zadnja in neizogibna faza, tisto mučne nesoglasje, tisto na pol pojašnjeno nasprotovanje, tisto medsebojno pobijanje, ki delajo škodo toliko stranki, kolikor mestu, ki vidi v njej svojo zastopnico, svoj intelektualni organ.«

»L'Indipendente« je že tožil drugokrat: radi žalostnih učinkov dvoumnosti v javnem življenju; je že poziviljal može, naj se odkrito postavijo nasproti situaciji, z vso različnostjo svojih menenj, in naj imajo jasno pred očmi, da odkrita borba povzdiguje mejsebojni ugled, med tem, ko tisti navadni pogovori in tirade po kavarnah in predsobah ne dosežajo drugega, nego da v vsakomur podirajo pravo menenje o svoji osebi in o osebah drugih. To je »L'Indipendente« povedal že večkrat, ki je se svoje strani vsikdar zahteval, da voditeljica bodi vsikdar — jasnost besede, pa bodi ista prava ali zgrešena, ugodna ali nasprotna večini političnih somišljenikov; in te odkritosti ni »Indipendente« obžaloval nikoli, marveč je menil, da njegov značaj glasila javnega menjenja ne more trpeti na tem, ampak more le pridobiti pred javnim menenjem.«

»Da se pokažeta krepkost in jeklenost stranke, da se odpravi vsaka neodločnost, tisto, kar jemlje sapo in ki prihaja iz nedoločnosti strupenega govorenja, svetujemo našim možem, naj postavijo zopet v zasluženo čast: odkrito govorjenje; naj se kažejo, ne da bi skrivali jeden del svoje duše, ter naj pripoznajo načelo, da največja moralna vrednost v delovanju moža je v njega lojalnosti in iskrenosti. Brez tega ostaja vse na pol: nedovršeno, konfuzno, negotovo, trpeče na tem, kar mu nedostaja.«

Ako čitatelji iz te plohe laške frazeologije izluščijo jedro in je lepo prevedejo na našo priprosto govorico, porečejo z nami

Oče in tašča sta mirno gledala vse to, saj je bil to-le splošen običaj; ako bi se ne držali te stare navade, doletela bi jih velika nesreča.

Bil sem jezen, zmerjal očeta, hotel sem oditi, poskusil zaviti v svojo gorko suknjo zmružujočega črvička: vse zastoj. Babica se mi je ognila, spustivši se v tek po snegu. Mali trpin je bil že ves črn od mraza.

Hotel sem pobegniti, da ne bi gledal take surovosti, kar sem zagledal duhovnika, ki je korakal proti cerkvi s cerkovnikom in z nekim drugim kmetskim fantom.

Tekel sem jim naproti in mu povedal vse. A on se ni mnogo zmenil za moje pri- toževanje, stopal je počasi kakor prej in mi odgovoril malomarno:

»Kaj hočete, dragi moj gospod? To je tukaj v nas navada. Vsi delajo enako in jaz jim ne morem zabraniti.«

»Ali podvizajte se vsaj!« sem mu rekel jaz.

»Ne morem hitreje stopati!«

Vstopil je v zakristijo; mi smo ga pričakovali na cerkvenem pragu. Trpel sem grozno, več nego otroče, ki je vpilo od groznega mraza. (Zvršetak pride.)

vred, da je laško glasilo očitalo svojim možem: zavratnost, neljalnost, neiskrenost, dvoumnost, pritlikavost, strahopetnost in — konfuznost. Več bi jim skoro tudi mi ne mogli očitali. Zato ni bilo odveč, da smo pokazali čitateljem, kake se kaže tu gospodovalna klika v — lastnem zrealu.

Josip Mahne ml., sin poznanega našega rodoljubnega veletreca, je napravil z odli ko izpit na tukajšnji visoki trgovski šoli Revoltella. Častitamo najsrčneje, da si je s svojo pridnostjo, da si upisan kakor Slovenec, pridobil častno premijo 4000 kron.

Samo izzivanje! Te dni so prišle v promet užigalice z znano izzivalno pesmijo: »Nella patria de Rossetti, no si parla che italian!« (V Rossettijevi domovini se ne sme govoriti — nego laški!) To je za nas in za vse Neitalijane — žaljenje, katerega bi ne smeli dopuščati oni, ki imajo dolžnost paziti na to, da se mirni in poštteni podaniki in sosesčani vsaj javno ne izzivajo. Ako nastane kaka neprilika, oziroma nemir, naj odgovarjajo oni, ki se svojo pasivnostjo privoljujejo v izzivanje!

Od druge strani čujemo zopet, da o priliki razkritja Rossettijevega spomenika namerja irendistična garda peti — gori ome- njeno izzivalno pesem! Mi pravimo samo to: potem se ne bo smel čuditi nikdo, ako nastane reakcija! Kakor ne smemo in nečemo mi žaliti sodeželanov laške narodnosti — tako zahtevamo, da drugi ne žalijo nas! To- liko na znanje onim, katerih se ta stvar tiče!

»Zavračam z ogorčenjem!« Pevsko dvehstvo »Kolo« je poslalo eno vabilo na g. Ivana Guliča v ulico Castaldi št. 7. To vabilo je bilo vrnjeno z opazko na omotu: »Respingo« (zavračam), na samem vabilu pa je neki »gospod« (!) Gulin zapisal: »Respingo sdegnosamente!«

Mož, kateremu vabilo niti ni bilo namenjeno, vrača isto — z ogorčenjem! Je pač resnična prislovica, da je poturica hujši od Turka!

Ako kdo naših kaj ve o tem »slavnem« Gulinu, prosimo, naj nam to javi, ker ta mož zasluži, da ga — proslavimo!

Pozabiti pa ne smemo tudi na gospico (?) Emilijo Godina, telegrafistkinjo. Tudi ta je čutila potrebo (ako ni tega storil kdo drugi?), da je pomazala ves naslov in zapisala čez ves omot besedo: »Respingo!«

Na sploh pa moramo povedati, da so nam bila vrnjena le 4 vabila, da-si se jih je samo s pošto razposlalo nad 1500!

Kakor nam poročajo, se je poslalo nekoliko vabil na poznaane nasprotnike, ki jih pa niso vrnili! Vrnili so le taki, ki nosijo imena: Gulin, Godina, Črničoj in Kosmač!! Žalostno!

Nad 500 pevcev! Na nedeljski slavnosti »Kola« nastopi nad 500 pevcev in pevč! To bo gromenje, ko zapojejo skupno »Slovenec i Hrvat!« Takega števila pevske moči — ni videti vsaki dan!

II. občni zbor bratovščine sv. Cirila in Metoda v Rojanu, dne 7. julija 1901. (Izv. poročilo). To zborovanje je zopet jasno pokazalo, kako rojanski župljani nestrno pričakujejo spremembe v župni upravi. »Škofijstvo, — ali mi sami«, jeden ali drugi, mora provzročiti te spremembe.

Zastopnika politične in cerkvene oblasti (g. kom. Sturm in g. kapelan Škabar) mogla sta se prepričati in oblastim priporočati nujno potrebne reforme.

Predsednikovo poročilo je omenjalo, mej drugim, koliko opravkov je imel odbor v teku jednega leta in kako malo — prav nič — vspeha ni videti v cerkvi. Pač pa je vspeh na drugi strani: slovenski župljani tirjajo danes, kakor jeden mož, to, kar tirja odbor bratovščine. Cerkevne oblasti torej ne bodo mogle dalje protiviti se. Ali, — ali! Bratovščina je bila ustanovljena, »ker ni bilo več izhajati nam v cerkvi.«

Odb. Bole I. M. je posnel iz zgodovine rojanske, kako so naši očetje (in nekateri njih še živijo) zidali cerkev, kako sta župnika g. Černe in g. Thaler živela v ljubezni z farani! Tedaj smo bili mi v svoji fari, kakor so v vsaki fari, sami gospodarji in bili smo verni in dobri. Sedaj pa gospodarji v cerkvi privrženci Židov in gorje našim otrokom!

Mi smo se borili, kakorkoli smo se mogli, in ne vem, kam naj se še obrnemo? Mislim, da je skrajni čas, da začnemo drugo pesem. Te je že zadosti. Sami se silimo v cerkev, a oni nam jo zapirajo! Kaj počnete sedaj? No, sami odločite! Nas je tukaj do 6000 Slovencev. V cerkvi pa od-

ložajo tisti, ki so prišli v Rojan s Krasa, Kranjskega in Italije ter pravijo »Cosi va ben tuto« in g. župnik se veseli.

Predsednikovo poročilo so zborovalci odobrili.

Tajnik Ahtik je potem prečital dolgo tajnikovo poročilo, v katerem je slikal zgodovino bratovščine od začetka name- ravane ustanovitve pa do danes. Ker je bil on zapisnikar na zaupnih pogovorih in tajnik bratovščine, podati je mogel v kratkem razgledno zgodovino, katero je razdelil na tri dobe:

1. zgodovino pred ustanovitvijo, kjer je razlagal povod nezadovoljnosti ter silo, ki je primorala Rojančane, da si iščejo pomoči po tej poti. Rodoljubi so sklicali shod. Sklenili so ustanovitev bratovščine, kakor ji imajo pri sv. Jakobu. Rojan bi bil podružnica, ali pa samostalna bratovščina.

Voljen je bil 2. začasni odbor, ki je preskrbel pravila. Politična oblast je vspre- jela iste takoj naznanje, škofijstvo pa jih je prenarajalo.

K škofu je šla deputacija 16 mož; škof je obljubil, da se stari običaji uvedejo zopet. Za davanje informacij je bil izvoljen gosp. Godnik, ki je bil dosedaj 46krat pri škofu. Vspeha pa ni. Peveci so se naučili peti za maso, a začeli niso, ker do 1. julija ni bilo pravil in tudi dalje ne.

Ko je bilo vse čakanje za pravila zas- tonj, je pripravljali odbor sklical na dan 2. septembra 1900. občni zbor, kjer se je bratovščina 3. ustanovila in bil izvoljen odbor.

Poročilo o zboru je bilo posneto po stenografičnem zapisniku, natisnjeno tudi v »Edinosti«. Odbor, posebno pa njega pred- sednik, je delal vstrajno naprej. Ker pa je bilo delo tajno, zahtevali so udje račun.

Dne 12. decembra je bila javna seja. Odboru so priznali zasluge in zaupanje, pač pa so nekateri udje objavili, da se podajo na drugo pot, kjer jim je vspeh gotov. Župljani so se potem ločili v dva tabora in 306 oseb je prijavilo, da sprejmejo katoliško obred s slovenskim bogoslužnim jezikom.

Tajnik je naslikal v kratkem vso dolgo in zapleteno zgodovino nedolžne bratovščine. S kakim zanimanjem so udje sledili poročilu o delovanju odbora, dokazalo je pritrdjevanje in pa vskliki množice. Večkrat je moral taj- nik čakati s čitanjem, da se udje umirijo. Zaključil je: Predragi Rojančani! S to- le našo bratovščino je morda pričel začetek čisto nove, posebne zgodovine naše župnije, če ne vsega Trsta. Danes ni lahko vedeti, kaj bo še sledilo, ali, ako se je v jednom letu ob- stanka toliko delalo od nas in od nasprotni- kov, gotovo postane iz tega še znamenita zgodovina. Vsi Slovenci se ozirajo na nas. Nam pa sedaj ne škodujejo več krivice po- svetnih in cerkvenih oblastij, ampak celo koristile nam bodo: potisnile so nas na pot, kjer bomo zavarovani. Odbor, katerega izvo- lite danes, bo imel dosti dela in tajnik kateremu izročim ta začetek zgodovine, na- daljeval jo bo v večni spomin narodu.

Blagajnik Šošič je kratko razjasnil, da je bilo dohodkov K 61:20, izdatkov K 51:70 in sicer K 31:60 za učenje sv. maše, ki pa se ni pela. Kaj hočemo sedaj? Kdor je za- krivil, da je bil uk zastoj, naj bi povrnil ta znesek. (Klie: Tožimo cerkveno oblast, ki je obljubila, pa ni izpolnila obljube). Od udov, ki niso sami prinesli udnine, se ni pobiralo, ker bratovščina še ni prejela pravil od ško- fijstva.

Poročila odbora so udje odobrili.

K točki »posamični nasveti« je predla- gal Ahtik, naj se izvrši prej volitev novega odbora, ker dobe tako za predloge več slo- bode in časa — čeprav do jutri. Predlog pa je padel.

Katalan je poročal, kako se je župnik pogovarjal z dopisnikom umazanega »Gaz- zettina« ter imenoval našo bratovščino »fa- mozno«. Niti župnik, niti druge cerkvene oblasti niso prigovarjale taki nezaslišani pi- savi. Nas pač ne marajo. Predlagal je zatorej to-le resolucijo:

»Občni zbor »Bratovščine sv. Cirila in Metoda v Rojanu«, obdržan dne 7. julija 1901. v prostorih »Konsumnega društva«, skle- nil je, da se nalaga novemu predsedništvu, da napravi premembo pravil v smislu seda- njih odnošajev, ker je večina društvenikov prestopila v katoliški slovenski unijatski obred«.

Godnik je potem razložil, kako so nas vsi zapustili. Župnik pa dela kakor da nima ne srca ne duše. Ako ga smatrajo cerkvene

oblasti dobrim pastirjem, vzamejo naj ga na škofijstvo, nam pa prizanesajo. Jaz pa pra- vim: Ali proč on, ali proč mi!

Mi župljani smo storili vse: prirejali shode, pisarili, hodili v avdienco... Kaj je pomagalo? On pa se spreha pa česti in delati pa morata — kapelana! Nobeden mu ne more nič. Koliko lepega znamo o njem, a mi molčimo; samo politične grehe mu oči- tamo! Naše pritožbe so zastoj. Predlagam to-le resolucijo:

»Občni zbor »Bratovščine sv. Cirila in Metoda v Rojanu«, obdržan dne 7. julija 1901. v prostorih »Konsumnega društva« v Rojanu v prisotnosti 150 župljanov, je skle- nil, da »Bratovščina« od sedaj naprej neče imeti nobenega dotikljaja in v nobenih stvar- reh z g. župnikom Jurizzo«.

Ob tej priliki se je oglašil preč. gosp. kapelan Škabar. Pojasniti je hotel, od kod prihaja, da otroci kolnejo in se pretepajo po ulicah. Župnik ni kriv na tem. Veronauk v šoli imata kapelana. Govornik si je svest, da je delal, kar je mogel na slov. oddelku, na laškem pa ne ve, kako je! Da pa je tam pouk težaven, je gotovo, ker govornik sam je letos vzel več otrok iz laške šole... ter jih je v slovenskem oddelku poučeval veronauk, ker drugače bi ne prišli nikdar do tega, da bi bili zdreli za sv. obhajilo. (Ogorčenje.) V štirih mesecih pa so že znali toliko. Stariši so krivi, ako otrok nič ne zna, ker ga pošil- ljajo v laški oddelk.

Katalan je pribil, da je g. kapelan pač slabo opral župnika. Ravno to, kar smo sli- šali sedaj-le, potrjuje živo, kako nespametno je, ako se slovenski pouk opušča. Župni- kova politika se bo slabo izpla- čevala.

Ahtik je omenil, da je že res, da nekteri roditelji grešijo, a kaj moremo tirjati od očeta, ki odhaja zgodaj na delo in se pozno zvečer vrača domov. Otroke pošilja pač v šolo, a za poučevanje so poklicani potem drugi — »pedagogi«. Za krščanski nauk pa je odgovoren vsakako župnik. Umevno je, da nezaveden oče pošilja otroka tja, kamor ga silijo »gospodje«; neopravič- ljivo pa je, da tisti, ki bi morali skrbeti za vzgojo v vsej župnji, puščajo otroke klatit se po ulicah brez pouka.

Škabar: Priznavam, ker sem se sam pre- pričal in tudi pošteno kaznoval nekatere otroke, ki so grdo kleli po laški; ne vem pa, so-li bili slovenski ali laški otroci; izgovarjali pa so se po slovenski.

Ahtik: Torej so to lahi slovenskih sta- rišev. Mislim pa, da so morali biti to otroci, ki ne hodijo niti v šolo in za take bi moral biti v cerkvi krščanski nauk.

Šošič: Pa ga ni in ga ni. Povejte mi, kdo ga je slišal kedaj? Nekdaj pod Thaler- jem, je bil vsako nedeljo, Jurizzo ga je odpravljal. Ni ga, pa ga ni.

Škabar: Govorilo se je o tem, da od škofijstva še ni pravil. No, jaz mislim, da so pravila pač Vaša in naj bi šel kdo prepričat se, kje tičijo...

Godnik: Pred dvema meseci smo prosili škofijstvo, naj jih vrne, odobrena ali neod- obrena, a jih ni nazaj.

Trošt: Pravila so bila izročena škofu, da jih odobri. Ker pa nimajo na škofijstvu veselja, da bi jih podpisali, in z ozirom na- to, da smo že jedenkrat sklenili ali — ali, predla- gam da sprejmete Katalanovo resolucijo.

Kap. Škabar: Jaz pa le mislim, da se bi prej pač šlo še jedenkrat doli in zahtevalo pravila.

Godnik: Nima volje jih dati. Pisali smo celo dvakrat, ali nič. Kdor je za to, da se sprejme resolucija... (Klie: Vsi, vsi!) Vspre- jeta! Bodoči predsednik bo moral gledati, da se stavi v dogovor s križevačkim škofom.

Naslednja točka je bila:

Volitev novega odbora.

Gosp. Trošt: Jaz predlagam ta-le odbor. Predlagatelj je dal predsedniku svoj listek. Predsednik je prečital predlagana imena. V novi odbor so bili izvoljeni per acclamationem vsi prejšnji odborniki izvzemši tajnika in je bil g. Trošt na novo izvoljen.

Predsednik g. Godnik se je zahvalil na zaupanju ter zaključil občni zbor.

Razburjenje pa, ki je trajalo mej vsem zborovanjem, je nadaljevalo še dolgo potem v privatnih razgovorih. To je bil preresen memento cerkveni oblasti...

Stavka v svetoviranski stiskalnici olja Jeansoulin, Luzzatti & C. Ravnatelj tovarne je povabil k sebi policijskega komi- sarja Cafuto, kateremu je povedal, da ne zviša delavcem plače več nego za 20 stot.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst

— ● T R S T ● —

TOVARNA: Via Tesa, vogal Via Limitanea	ZALOGE: Piazza Rosario št. 2 (solsko poslopje) in Via Riborgo št. 21
--	--

— —

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Iz-
vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO

Predmeti postavio se na parobrod
ali železnico franko.

78-letna zaljubljenka. Včeraj zjutraj je korakala proti hotelu Evropa grozno našmrljena 78-letna starka Evfemija V. Imela je velikanski kiobuk s košatimi, velikimi peresi in ogromno japonsko pahljačo, kakoršnje rabijo na okras sobinih sten, krila pa

Prisrčna hvala vsem darovateljem.

ODBOR

pevskega društva »Slava«.

Zadruga trgovcev z jestvinami. Kakor smo že svoječasno poročali, sestavil se je osnovalni odbor trgovcev z jestvinami, kateri pripravlja pravila za bodočo zadrugo (konsorcij). Za v nedeljo, dne 21. t. m. je odbor sklical osnovalni občni zbor, ki bo razpravljal o predloženih pravilih. Občni zbor se bo vršil ob 4. uri pop. v dvorani Mally, ulica Torrente. Opozarjamo še enkrat naše trgovce, naj se pravočasno pobrigajo za to, da ne bodo tudi v tej zadrugi naš jezik potisnjen v kot.

Odbor I. pod pokroviteljstvom Njeg. Vel. stoječega vojaško veteranskega društva

Vesti iz Kranjske.

* Blagoslovljenje vogelnega kamena katoliških zavodov v Št. Vidu pri Ljubljani se je vršilo minolotorek. Kamen je blagoslovil prevzvišeni knezoškof sam. Spominsko listino je prečital dr. Kulavic najprej v latinskem in potem v slovenskem jeziku. Ko je bil kamen položen na svoje mesto, se je vršila ceremonija pri-trjevanja s tremi udarci od strani raznih do-stojanstvenikov, ki so o tem izuščali pri-merne izreke. Kakor znamenje časov, naj konstatiramo tu, da je bilo na slovenski zemlji — saj je Št. Vid pri Ljubljani mendar še na Slovenskem! — poprej troje latinskih

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Od danes naprej se prodaje istrski teran po 32 nvč., za na dom po 30 nvč. liter. Rebula iz Brd po 32 nvč. liter. Vinski očet po 12 nvč. liter. Mrzle jedi v velikem izboru vedno pripravljene. Pivo 1. vrste po 20 nvč. liter. Na debelo po zelo ugodnih cenah.

Konrad Jacopich

trgovec z jedilnim blagom v Trstu, Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navadnega in najfinijejšega olja, najfiniješe testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsa itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franko.

Operater kurjih očes,

(Kalistv) van specializirani Giordani, ima svoj ambulatorij Via Stadion 3. I. ki je odprt od 9 predp. do 6. pop. ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstranitev kurjih očes in zaraslih nohtov tudi v najbolj kompliciranih slučajih na poseben način in brez nikakoršnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju 1 krona, na domu 2 kroni.

Zaloga vsakovrstnega pohištva.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Vetturini ima v zalogi v veliki izbiri pohištvo vseh slogov za vsak stan od najboljšega izdelka. V zalogi ima: podobe na platno in šipe, ogledala, žime in platno, razne tapetarije itd. Daje tudi na obroke

„Durator.“ Podplati so zastoj, ako vsakdo rabi „Durator“ ter žnjim 3-4 tedne maže svoje podplate, kateri trajajo 5 krat več in jih voda ne obrabi. Cena jedni skatljici z navodilom vred 1 in 2 kroni. „Durator“ se prodaja v mirodnicah, specializiranih prodajalnicah, trgovinah z usnjem in obuvalom. Kjer se ga ne vdoči, naroči naj se ga z 1 K 20 stot. franko naravnost pri glavnem zastopniku za Primorsko, Istro in Dalmacijo: J. Michajup v Trstu, ulica Rossetti št. 12.

Nova čevljarnica „Alla Corsia Giulia.“ Fran Benčiča v Trstu, ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obnavlja vsake vrste lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago kakor: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu in inozemskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se dogotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože v vseh barvah.

Delavnica za popraviljanje vsakovrstnih strojev, motorjev na plin in brizgalnice vseh vrst. Kovaška delavnica. Alojzij Schromek & C. v Trstu, ulica Belvedere št. 9.

Štefan Cruciatti

ornamentalni kamnosek

v Trstu, via della Pietà št. 25.

izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do najlepšega in kompliciranega dela.

Specijaliteta za napisne plošče in nagrobne spomenike.

Velika zaloga slane ali žaganega mramorja v različnih merah belega ali barvanega.

Specijaliteta za pohištvo.

Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor tudi za podove bodisi bele ali barvane.

Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih cenah.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svojo pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezni.

Ordinuje ulica Carintia št. 8. od 9-11 in od 2-4.

Išče se sposobnega

praktikanta

za trgovino. Prednost ima tisti, ki pozna vse tri deželne jezike. Naslov pové tiskarna „Edinost“.

Podpisana priporoča svojo novo ustanovljeno postavno koncesijonirano

posredovalnico za službe.

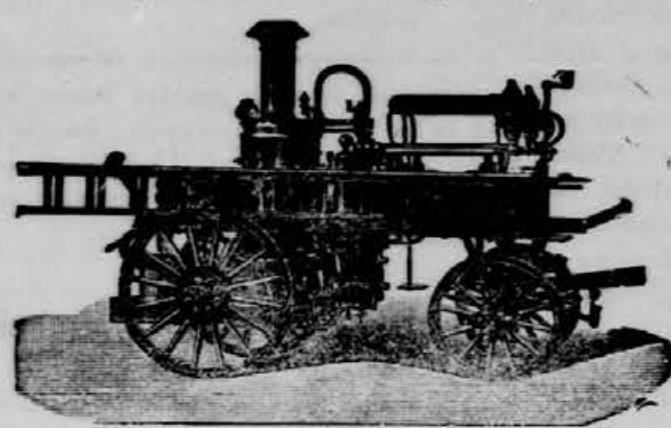
Posredovalnica se nahaja na Lipskem trgu (Piazza Lipsia) št. 4 in prevzema posredovanja na službe vseh vrst.

Priporoča se udana

Josipina Jančić.

Ces. kr. priv. tvornica strojev, brizgalnic, čelad, cevij, pasov in prva moravska mehanična tkalnica tvrdke

Czech pri Prostjevi (Moravsko.) **R. A. SMEKAL-A** Smichov-Praga podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

priporoča slavni gasilni društvom in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrzlini in priredbo, da na obe strani vodo sesajo in mečejo.

Parne brizgalice, s katerimi zamoreta že samo dva človeka delati; izučba lahka in brez mašinstva. Dalje motorne vozove, aparate za acetijski plin, brizgalnice proti peronospori „Vermorel“ po 16 kron, „Avstrija“ po 20 kron franko na vsako pošto.

Kmetijsko orodje. Izdelki solidni, lepi in po ceni. Uzorci in ceniki brezplačno.

— Ugodni plačilni pogoji —

Spoštovanjem

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

Lekarnarja A. Thierry-ja balzam

sè zeleno varstveno znamko »nuna« 12 malil ali 6 velikih steklenic 4 krone franko.

A. Thierry-ja stolistno mazilo

2 lončka 3 kron 50 stot franko, razpošilja proti predplačilu:

A. Thierry-ja lekarna „Pri angelju varhu“ v Pregradi, Rogotee Slatina (Rohitseh-Sauerbrun).

DUNAJ: Centralna zaloga: Leharnar C. Brady, Fleischmarkt 1. — BUDAPEST: Lekarnar L. pl. Török in Dr. Egger. — ZAGREB: Lekarnar S. Mittelbach.

Na drobno se vdočiva povzod.

Ivan Semulič

TRST - ul. Belvedere št. 33. - TRST

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici

kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste, iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Zaloga šivalnih strojev

za domačo rabo ali obrtnike od 60 kron naprej.

5 letno jamstvo.

Velik izbor vseh pripadkov spadajočih k šivalnim strojem.

Pošiljate na deželo po povzetju.

Mehanična delavnica za popraviljanje strojev vseh vrst.

RUDOLF RÖTTL Trst, Trg Piazza S. Caterina št. 2.

Velika zaloga koles

novih ali vže rabljenih iz prvih tu — in inozemskih tovarn.

Prodaja in menjava po ugodnih cenah.

Bogat izbor pripadkov in pneumatik.

Sprejemajo se vse poprave kakor tudi lakiranja na ognju in niklovanja.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7. — Podružnica: Via Torrente 4.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinijejšega.

— Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsa, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Ceniki razpošilja franko.

Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernih cenami.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali tudi brez gobe.

Gostilna

Dominik Ravalico

TRST. — Ulica Ghega št. 7. — TRST.

Velik izbor vin vseh prvih vrst: vino Teran, Istrsko, Opolo, Vis, najfinejša vina v buteljkah, pivo prvega reda.

Domača kuhinja, jedi gotove vsako uro.

Sprejemajo se aboniranja na obed in večerjo, tudi se sprejemajo naročbe na dom s točno postrežbo.

Pekarna in sladčičarna

MATEJ PERITZ

TRST. — Giulia št. 14 — TRST.

Priporoča svoj 3 krat na dan zveži kruh, vsakovrstne najfinejše sladčice, nadalje fina vina v buteljkah in moko v velikem izboru. Postrežba hitra in točna na dom.

Ugodna prilika.

V ulici Nuova, nasproti lekarni Zanetti se nahaja velik izbor

NAOČNIKOV

v jeklu, niklu, zlatem aluminiju in srebru iz najslavnejših tovarn s in periskopičnimi lečami od 25 novč. više.

Naočniki so zdravniško predpisani.

Moderne lorinjete vdelane v želvino kost, dalnogleđi za kopno, za po morju in gledališče.

Termometri za mrzlico, barometri in poveljevalne leče po ugodnih cenah.

Sprejemajo se poprave.

Albert Brosch

Trst. — Via S. Antonio 5. — Trst.

Kožuhar in izdelovalec kap

Odlikovan na razstavi v Trstu 1882.

Velika zaloga kožuhovine in kap za civilne in vojaške osebe.

Izvršuje poprave z vso točnostjo in skrbijo ter shranjuje vse kožuhovine in obleke za zimo z jamstvom proti molem in ognju.

Assicurazioni generali

V TRSTU.

(Društvo ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru, zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavica in rezerva dne 31. decembra 1893. gld. 58,071.673-84

Premije za poterjati v naslednjih letih 30,541.700-64

Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1894. 169,929.625-03

Plačana povračila: a) v letu 1894. 9,737.614-48

b) od začetka društva do 31. decembra 1894. 292,401.706-51

Letni računi, izhaz dosedaj plačanih odškodovanj tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančno pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 888/1 v lastnej hiši.

Proti malokrvnosti, za rekonvalescente in v obče za vse šibke osebe kakor tudi blede deklice se priporoča

Ravasinijev

železnati kinin.

Sestavljen je iz racionalno izbranih potrebnih količin železa in delujočih prvih kinina.

Vdobja se samo v

LEKARNI RAVASINI

v Trstu, Piazza della Stazione št. 3.

Poštne pošiljave s povzetjem.

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRE in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovih zalogi, analizirana in stavljen pod stalno kontrolo zavoda za kemično analiziranje, ovlaščenega od c. kr. avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137. To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje ministerstvo radi pregotovljenega kvarjanja vina, ki stavlja v resno nevarnost ljudstvo.

Kedro si torej vkupi vino v moji zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovi, nego da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo dati bolnikom in konvalescentom, ker analizirani zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki so čista in imajo vso potrebno vsebino, ki jo morajo imeti najfinejša vina.

CENE:

Istrski teran	liter po 32 novč,
Vino iz Kastelov pri Splitu	34
Fino vino iz Visa	34
Vino Opolo	38
Belo vino iz Visa	40

Zahtevajte vselej jamstveno znamko.

Josip Tami

ulica Legna št. 6 (Dvorišče)

„Edinost“

se prodaja razven že v znanih tabakarnah tudi J. Kramar v Rojanu in Hrast, tobakarna Via Poste nuove (zraven prodajalnice Smolars.)